Raadsvergadering d.d. 14 december 2023

Voorstelnummer 87-2023
Agendanummer 6
Zaaknummer Z23129687
Onderwerp: Raadsvoorstel Plan van Aanpak Singelwijk 2024 - 2025
Portefeuillehouder: V. Tuijp

Aan de raad.

Gevraagde beslissing

1. Akkoord te gaan met het Plan van Aanpak voor de Singelwijk voor de periode 2024 -2025. De budgetten die samenhangen met de uitvoering van dit plan passen binnen de reeds beschikbaar gestelde bedragen in de begroting.
2. Onderdeel van het plan van aanpak is een Community school in het hart van de wijk. Er is daarom een duidelijke samenhang met het raadsvoorstel over de locatiekeuze van de Piramide en de Trimaran. Wij verzoeken de gemeenteraad om de maatschappelijke voordelen van een community school in het hart van de Singelwijk mee te laten wegen in het besluit over de locatiekeuze van de scholen.

Samenvatting

In het Collegeprogramma 2022-2026 is een meerjarig programma rond de leefbaarheid in de Singelwijk opgenomen. Het college besloot in juli 2022 om in te zetten op het zwaarste scenario uit het advies van Stade: een herpositionering van de wijk door zowel fysieke als sociale investeringen. Samen met Wooncompagnie en OPSPOOR werken we aan een wijk waar de mensen elkaar kennen en prettig samenleven, waar de bewoners een gevoel van veiligheid ervaren en waar zij toekomstperspectief hebben. Parallel aan het uitwerken van het Plan van Aanpak is er in het afgelopen jaar al ingezet op de meest urgente zaken, de quick wins. Er is vanaf december 2022 gestart met de inzet van straatcoaches.

Om een duurzaam effect te sorteren, is het belangrijk dat wij de volgende fase starten, waarbij er integraal ingezet gaat worden op de drie pijlers: 1) Toekomstperspectief, 2) Fysieke herinrichting van de wijk en 3) Sociale cohesie.

Onderbouwing en alternatieven

Gemeente Edam-Volendam, Wooncompagnie en OPSPOOR hebben de handen ineen geslagen om van de Singelwijk een nóg fijnere plek te maken om te wonen. De droom van de drie partijen is een leefbare buurt met sterke verbindingen tussen mensen. Hier vormt een basisschool het hart van de wijk met daaromheen sterke voorzieningen waar buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten.
Met de besluitvorming over het Plan van Aanpak gaat de gemeenteraad akkoord met de verdere uitwerking van de belangrijkste acties. We willen de handhaving (straatcoaches) afbouwen en het vrijgekomen budget inzetten op preventie. Deze acties (zie hoofdstuk 4 in het Plan van Aanpak) liggen op het bord van de gemeente. Daarnaast zetten de Wooncompagnie en OPSPOOR zich ook in voor de revitalisering van de wijk. Wooncompagnie richt zich op het aanbrengen van meer variatie in de woningvoorraad. En OPSPOOR investeert in een community school (met o.a. een zomerschool, een verlengde schooldag en het bevorderen van de ouderbetrokkenheid).
Het doel van deze integrale aanpak is de verbetering van de leefbaarheid in de wijk. Wanneer wij niets doen, zal de overlast terugkeren.

©ev 2020

Financiële aspecten
In de begroting is reeds tot 2030 geld beschikbaar gesteld voor de Singelwijk. De budgetten die samenhangen met dit plan passen binnen de reeds in totaal beschikbaar gestelde bedragen in de begroting. Er wordt voor het Plan van Aanpak geen aanvullend budget gevraagd.
Voor dit Plan van Aanpak is het wel noodzakelijk om in de Winternota een bedrag van € 165.000 over te hevelen. Hiervan wordt € 82.500 weer beschikbaar gesteld in 2024 en € 82.500 in 2025.
Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het saldo van de begroting.

Personele aspecten
Om de acties uit te kunnen voeren, zoals benoemd in hoofdstuk 4 van het Plan van Aanpak, zijn een aantal nieuwe functies nodig. Dit betreffen een gezinsregisseur, een pedagoog en een verbinder. Tevens bouwen we de taken van het jongerenwerk uit (Krajicek scholarships en buddyproject).
De financiële consequenties zijn meegenomen in het budget voor 2024 en 2025 en passen binnen het reeds beschikbaar gestelde budget voor de Singelwijk.

Risico's
Het garanderen van de veiligheid en het bevorderen van de leefbaarheid is een kerntaak van een gemeente. Dat de Singelwijk een extra financiële impuls nodig heeft, is goed te beargumenteren vanuit de problematiek en de unieke opbouw van deze wijk qua samenstelling van de woningvoorraad en de bevolking. Niets doen betekent risico's op het gebied van overlast en daarmee een toename van handhavings- en zorgkosten in de toekomst.

Een bekende uitspraak is: de kost gaat voor de baat uit. In Rotterdam Zuid heeft men al jarenlang een wijkaanpak lopen. Daarvoor is een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) uitgevoerd. Uit deze analyse blijkt dat de kans groot is dat de maatschappelijke baten de maatschappelijke kosten zullen overstijgen. Zie hoofdstuk 5 in het Plan van Aanpak voor een toelichting.

Gevolgde procedure
Het advies is tot stand gekomen via een uitgebreid participatieproces met bewoners. De afgelopen jaren (2022 en 2023) zijn thematafels, bewonersavonden en klankbordgroepen georganiseerd waarin we bewoners en professionals vroegen mee te denken over hun wijk. Alle bijeenkomsten vonden plaats in de aula van obs De Piramide. Tijdens een drukbezochte bijeenkomst in januari 2023 werden de straatcoaches breed geïntroduceerd. Naast de avonden voor bewoners organiseerden we werksessies met ketenpartners en adviseurs van de gemeente vanuit verschillende afdelingen (Samenleving, Veiligheid, Openbare Werken en Ruimtelijke Ontwikkeling). Door continu het gesprek te blijven voeren met zowel bewoners als professionals, kwamen we tot een breed gedragen plan en zijn we in staat om parallel daaraan te werken aan quick wins in de wijk.

Zie de bijlage in het Plan van Aanpak voor een lijst met de externe partijen en voor een processchema participatie.

Burgerparticipatie, inspraak, zienswijzen en communicatie
Voorafgaand aan het voorgenomen besluit zijn er meerdere avonden georganiseerd met de bewoners uit de Singelwijk (zie hierboven bij "Gevolgde procedure").

Wanneer het Plan van Aanpak akkoord wordt bevonden door de gemeenteraad, volgt er een persbericht namens de drie partijen (Wooncompagnie, OPSPOOR en gemeente).

©ev 2020

De bewoners in de Singelwijk krijgen circa 2 - 3 nieuwsbrieven per jaar. Hierin zullen wij aandacht geven aan het Plan van Aanpak. De ketenpartners die wij via de werksessies en één op één gesproken hebben, stellen wij per mail op de hoogte van het besluit. De partijen waarmee wij een actie of project gaan opstarten, worden één op één geïnformeerd.

De relatie met onze missie, visie en kernwaarden (verbinden, vertrouwen, leiderschap en wendbaarheid) is voor dit programma overduidelijk.
De bewoners en de samenwerkingspartners in de Singelwijk waren sceptisch bij de start van de wijkaanpak in de zomer van 2022. Inmiddels ziet men dat de gemeente het contact met de buurt en de samenwerkingspartners heeft geïntensiveerd en de straatcoaches zijn zichtbaar op straat. Daarmee is het draagvlak vergroot. Om een duurzaam effect te sorteren, is het belangrijk dat wij de volgende fase starten.

Rapportage, verantwoording en evaluatie
Een wijkaanpak is een langlopend proces, waarbij continu gemonitord en bijgestuurd moet worden. Vandaar dat wij voorstellen om eind 2025 met een update van dit Plan van Aanpak te komen. Op dat moment lopen de tweejarige pilots af en kunnen wij beoordelen of deze succesvol zijn geweest. Als dat het geval is, zetten wij deze voort in de lijn. Mocht het niet de gewenste resultaten opleveren, dan stoppen de pilots of sturen wij anderszins bij.

Bijlagen
Het Plan van Aanpak Singelwijk 2024 – 2025.

Aanvullende toelichting op vraagstelling, context en maatschappelijke meerwaarde
Het afgelopen jaar (september 2022 tot heden) is sterk ingezet op veiligheid. Er kwamen straatcoaches als onderdeel van de keten met jongerenwerk, BOA's en politie. Met deze keten is de overlast handhavend aangepakt, wat heeft gezorgd voor positieve effecten. Vanaf 2024 kan de volgende fase ingaan, waarbij er meer ingezet wordt op een levendige wijk via de fysieke herinrichting van de wijk, stimuleren van sociale cohesie en (toekomst)perspectief. Het is niet mogelijk om de straatcoaches reeds helemaal af te bouwen; een basisinzet van handhaving blijft voorlopig nodig om de rust te continueren. Het aantal uren van de straatcoaches kan wel afgebouwd worden.
De financiële nadruk in de begroting van de komende twee jaar (2024 en 2025) verschuift van inzet op handhaving (straatcoaches) naar preventie.

De kost gaat voor de baat uit, maar door dit programma worden op de langere termijn kosten bespaard. De besparingen kunnen op meerdere fronten plaatsvinden, zoals:

- Minder vandalisme. Voorheen werden bijna maandelijks de ramen van de Piramide ingegooid en nu is de glaszetter al heel lang niet geweest.
- Daling inzet handhaving. Een daling van de criminaliteit- en overlastmeldingen zorgt voor een daling van de inzet van straatcoaches, politie en BOA's.
- Voorkomen extra kosten Top X. Als wij niets doen, verwachten wij een toename van het aantal jongeren dat in de Top X terecht gaat komen. In de Top X zitten jongeren die met justitie in aanraking zijn gekomen. De kosten voor dit soort jongeren zijn hoog.
- Daling (jeugd)zorg. Door het inzetten op preventie (gezinsregisseur en pedagoog), verwachten wij minder geïndiceerde/ tweedelijns (jeugd)zorg. Op dit moment heeft 7% van

©ev 2020

de jongeren in de Singelwijk geïndiceerde jeugdzorg (circa 30 jongeren). Gemiddeld kost de jeugdzorg € 10.000 per kind per jaar (landelijke cijfers).

- Afname in het aantal bijstandsuitkeringen. Tenslotte kunnen de gezinsregisseur, taallessen en het buddy project voorkomen dat bewoners in een uitkering komen of ervoor zorgen dat bewoners die nu in een bijstandsuitkering zitten aan het werk komen. Op dit moment zitten 59 bewoners in de Singelwijk in een bijstandsuitkering. Wanneer er 10% binnen twee jaar aan het werk geholpen kan worden, dan scheelt dit structureel (6 x 15.000 euro =) 90.000 euro per jaar. Uit de ervaringen met de wijkaanpak in Zaanstad blijkt dit mogelijk te zijn.

Belangrijker nog dan de besparingen die een wijkgerichte aanpak opleveren in euro's is het gevoel van veiligheid en de verbetering van de ervaring van de leefbaarheid in de wijk. Dit is niet of moeilijk in geld uit te drukken.

Edam-Volendam, d.d. 10 oktober 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris,	de burgemeester,
H. van der Woude	L.J. Sievers.

©ev 2020